

**ŠOLA ZA ČASTNIKE
XVI. GENERACIJA
SPECIALIZACIJA PEHOTE**

Zaključna naloga

**BOJNE FUNKCIJE VODNE BOJNE SKUPINE – POVELJEVANJE IN
KONTROLA**

Kandidat: švob Igor Praznik

Mentor: maj Viljem Šolar

Ljubljana, februar, 2007

POVZETEK

Zaključna naloga »Vodna bojna skupina – poveljevanje in kontrola« zajema pregled osnovne formacije, dolžnosti v vođu, vpliv različnih dejavnikov na poveljevanje in kontrolo v vođu, poskus definiranja vodne bojne skupine ter predloge za izboljšanje učinkovitosti poveljevanja in kontrole v vođu.

Osnova za delo so Doktrina Slovenske vojske, formacija, postopki in sredstva, ki jih enote slovenske vojske uporabljajo.

Ključne besede:

vođa, vodna bojna skupina, oddelek, poveljnik voda, vodni podčastnik, poveljevanje, kontrola, odnosi med poveljujočimi, proces odločanja

SUMMARY

In my Diploma »Platoon battle group – Command and Control«, I have discussed basic structure of Platoon, key leaders roles, different effect on command and control in platoon. I have also tried to define »Platoon battle Group«. The final part of Diploma suggests some procedures and tasks which could help Slovenian Army Platoon Leaders commanding their platoons.

Basics for my Diploma are Slovenian Army Doctrin, typical organization of Slovenian infantry (mechanized) platoon, Procedures and Logistics which are used in Slovenian Army.

Key words:

platoon, platoon battle group, squad, platoon commander, platoon sergeant, command, control, relationship among key leaders, troop leading procedure

KAZALO

1	UVOD	1
2	OPREDELITEV KLJUČNIH POJMOV	2
2.1	VODENJE IN POVELJEVANJE	2
2.2	KONTROLA	3
2.3	POVELJNIK VODA	4
2.4	VODNI PODČASTNIK(VPČ).....	8
2.5	POVELJNIK ODDELKA	13
2.6	VODJA SKUPINE	17
2.7	PROCES ODLOČANJA	17
3	FORMACIJA PEHOTNEGA VODA IN NJEGOVA VLOGA V SESTAVI VIŠJIH ENOT	19
3.1	FORMACIJA PEHOTNEGA(MOTORIZIRANEGA) VODA	19
3.2	NALOGE VODA V SESTAVI ČETE.....	20
3.3	KATERE NALOGE VOD OPRAVLJA SAMOSTOJNO IN KATERIH NE MORE	21
4	VLOGA POVELJNIKA VODA, VODNEGA PODČASTNIKA, POVELJNIKOV ODDELKOV TER VODIJ SKUPIN V SISTEMU POVELJEVANJA IN KONTROLE TER ODNOSI MED NJIMI	23
4.1	RELACIJE IN ODNOSI MED POVELJUJOČIMI V VODU	23
4.2	POVELJEVANJE	24
5	NAČINI POVELJEVANJA IN KONTROLE	25
5.1	DIREKTNO POVELJEVANJE TER KONTROLA	25
5.2	INDIREKTNO POVELJEVANJE TER KONTROLA	25
5.3	PRIMERJAVA DIREKTNEGA IN INDIREKTNEGA TIPA POVELJEVANJA IN KONTROLE..	25
6	VPLIV RAZLIČNIH DEJAVNIKOV NA POVELJEVANJE IN KONTROLO	27
6.1	SESTAVA ENOTE	27
6.2	SISTEM ZVEZ TER VPETOST V KOMUNIKACIJSKO OMREŽJE.....	27
6.3	INFORMACIJSKA TEHNOLOGIJA.....	28
6.4	OBOROŽITEV	30
6.5	OPREMA	30
6.6	NALOGA	31
7	POSKUS DEFINIRANJA VODNE BOJNE SKUPINE	32
7.1	IZHODIŠČA ZA FORMIRANJE BOJNE SKUPINE.....	32
7.2	BATALJONSKA BOJNA SKUPINA TER APLIKACIJA KONCEPTA LE TE NA VODNI NIVO....	32
	32
7.3	VODNA BOJNA SKUPINA ALI OSLABLJEN / OKREPLJEN VOD	32
7.3.1	<i>Vodna bojna skupina ali namensko organiziran vod – z dodanimi ali oddeljenimi silami oz. moštvom</i>	33
8	PREDLOGI ZA UČINKOVITEJŠE POVELJEVANJE IN KONTROLO	34
9	ZAKLJUČEK	35
10	LITERATURA IN VIRI	36
	IZJAVA O AVTORSTVU	37

1 UVOD

Vodne bojne skupine v slovenski vojaški terminologiji ne poznamo, poznamo pa bataljonsko ter brigadno bojno skupino. Nasprotno v terminologiji SV poznamo pojma »poveljevanje in kontrola«. Gre za ključna dejavnika za učinkovito delovanje v naši in v tujih vojskah.

Pehotni vod je oblikovan tako, da usklajuje bojno učinkovitost, premičnost ter možnost hitre uporabe. Okolje v katerem lahko deluje zajem številne dejavnike; naseljeno in zahtevno zemljišče, slabe možnosti za logistično podporo in transport...

V zaključni nalogi, bom poskusil opredeliti pojem »vodna bojna skupina«, ter le tega tesno povezati s temeljnimi principi poveljevanja in kontrole v vodu.

Sistem TIS PINK (taktični informacijski sistem poveljevanja in kontrole) je eden izmed sistemov, ki bodo v prihodnosti osnova poveljevanja in kontrole v vodu in višje, vendar noben informacijski sistem ni nadomestilo za tradicionalno »poveljevanje in kontrolo« - je le poveljnikov pripomoček pri sprejemanju odločitev. V svojem delu ga bom predstavil le na kratko.

Za temeljno izhodišče pri opredelitvi vodne bojne skupine sem si pomagal z definicijami in opredelitvami bataljonske bojne skupine, ki sem jih našel v znani literaturi.

2 OPREDELITEV KLJUČNIH POJMOV

2.1 VODENJE IN POVELJEVANJE

Vodenje in poveljevanje - V zvezi z vprašanjem razmerja med pojmom vodenja in poveljevanja zastopajo vojaški pisci različna stališča, iz katerih lahko ugotovimo, da se pojem poveljevanje uporablja v širšem in ožjem smislu.

V sistemu doktrine Slovenske vojske sta vodenje in poveljevanje elementa, ki se pojavljata v vseh treh segmentih »vojskovalne moči«: idejna zasnova, bojna morala in bojna moč.

V **širšem smislu** razumemo s poveljevanjem obliko vodenja, ki je prisotna v tistih organizacijah, kjer obstaja med nadrejenim in podrejenim poveljniški odnos. Gre za poseben model vodenja, ki se uresničuje v razmerah, ki zahtevajo hitro odločanje, in se od civilnega vodenja razlikuje v uporabi metod za uresničevanje želenega.

Oborožene sile oziroma vojaška organizacija so tipična organizacija, v kateri je prisotno poveljevanje (v širšem smislu). Zato je termin poveljevanje, sopomenka za termin vojaško vodenje ali vojaški management.

V **ožjem smislu** razumemo poveljevanje kot fazo (funkcijo, del) procesa vodenja, ki sledi organiziranju in s katero se dodeljujejo naloge podrejenim. Tudi v tem primeru se termin poveljevanje uporablja predvsem v zvezi z vojaškim okoljem, zato je poveljevanje faza vojaškega vodenja in kot termin sopomenka za ukazovanje.

V angleškem jeziku se pojem »poveljevanje« ponavadi uporablja v širšem smislu, tako recimo Dupuy Johnson in Hayes v svojem slovarju vojaških terminov termin »command« razlagajo kot samostalnik, ki označuje:

- a. oblast, podeljeno individualnemu pripadniku oboroženih sil zaradi usmerjanja, usklajevanja, kontroliranja in zadovoljevanja administrativnih potreb vojaških sil (sl. poveljstvo),
- b. ukaz, ki ga izda oseba z oblastjo (sl. povelje),
- c. organizacijo (organizacijsko enoto) ali območje pod direkcijsko in kontrolo izpostavljenih oblasti (avtoritete) (sl. poveljstvo oz. poveljništvo),
- d. v ameriškem vojnem letalstvu (organizacija treh ali več »skvadronov«).

ali glagol, ki pomeni:

- a. izvajati oblast v vojaški enoti ali nad večjo silo;
- b. ukazovati,
- c. dominirati nad območjem, sovražnikovim položajem ali sovražnikovo silo s pomočjo ognja orožja ali s pomočjo opazovanja z nadrejenega položaja

Ameriška vojska razlaga termin »command« kot: Oblast, ki jo poveljnik v okviru vojske zakonito izvaja nad podrejenimi na temelju svojega čina ali pooblastila. Poveljstvo (poveljevanje) vključuje oblast in odgovornost za učinkovito uporabo razpoložljivih virov in

za planiranje uporabe, organiziranje, usmerjanje, usklajevanje in kontroliranje vojaških sil z namenom uresničitve dobljene naloge. Vključuje tudi odgovornost za zdravje, blagostanje, moralo in disciplino dodeljenega osebja.

Vojaško voditeljstvo je sestavni del poveljevanja (vojaški management) in je njegova najbolj integrativna funkcija. Njegovi elementi so prisotni pri planiranju, organiziranju, ukazovanju, koordiniranju ali kontroliranju. Voditeljstvo je proces vplivanja vojaškega vodja na delovanje posameznika in skupine zaradi doseganja cilja vojaške organizacije v danih razmerah.

2.2 KONTROLA

SSKJ¹ opredeljuje pojem kot:

1. **ugotavljanje skladnosti kake dejavnosti z določenimi pravili, predpisi; nadzor, nadzorstvo: poostriti, uvesti kontrolo; kontrola dela**, poslovanja bank; kontrola izvoza in uvoza / publ. imeti kontrolo nad družbeno proizvodnjo; opravljati kontrolo; nižje pog. držati pod kontrolo kontrolirati / učenec je še vedno potreben kontrole nadzorstva / carinska, obmejna kontrola; družbena kontrola // ugotavljanje pravilnosti, kakovosti česa: poostriti kontrolo izdelkov / tehnična kontrola; kontrola delovanja strojev

2. **ugotavljanje dejanskega stanja, položaja česa; pregled, pregledovanje**: kontrola dokumentov; kontrola kovčkov v vlaku / kontrola ceste iz letala / pog. bolnik je prišel na kontrolo (ponovni) pregled

Funkciji **poveljevanja in kontrole** se izvršujeta skozi ljudi, opremo, sistem zvez, objekte in postopke v procesu načrtovanja, ukazovanja, koordiniranja ter nadzora nad silami z namenom uspešne izvršitve naloge.

Pojma nastopata v vlogi samostalnika in glagola – kot samostalnik opredeljujeta ljudi in sredstva, kot glagol pa postopke, ki omogočajo poveljniku opravljati svojo nalogo. V tem primeru označujeta »sistem«.

V »začasnem navodilu – pehotni(motoriziran) bataljon«, pojem poveljevanja in kontrole avtorji opredeljujejo kot dinamični proces, v katerem poveljnik uporabi sistem poveljevanja in kontrole za usmerjanje in kontrolo delovanja lastnih sil.

»Če poznaš oba, sebe in sovražnika, se ne boj tisočerih bitk. Če poznaš samo sebe, sovražnika pa ne, boš ob vsaki zmagi čutil tudi grenak okus poraza. V kolikor pa ne poznaš, ne sebe, ne sovražnika boš izgubil vsako bitko.« » Sun Tzu

Poveljujoči za uspešno vodenje (poveljevanje) in nadzor(kontrolo) potrebujejo informacije o svojem okolju, lastnih silah, sovražniku...Poznati morajo tudi namen svojih nadrejenih ter dobivati povratne informacije od svojih podrejenih.

¹ slovar slovenskega knjižnega jezika

Ko se neka aktivnost (boj, naloga OOTWA²...) prične, je ključnega pomena za poveljnika, da dobi povratne informacije od svojih podrejenih enot. V kolikor povratne informacije nima oz. je ta slaba, so pogoji, da bi sprejel dobro odločitev zelo slabi. Možnosti dobre kontrole v takem primeru sploh nima.

Seveda pa v našem primeru ne gre samo za kontrolo, ki izvira iz informacij, temveč tudi za načine kako kontrolirati svoje podrejene.

Pojma »poveljevanje in kontrola« sta komplementarna in kot taka nastopata v paru in tvorita celoto. Drug brez drugega sta v vojaškem smislu brez pravega pomena oz. poveljujoči naloge ne more uspešno opraviti.

2.3 POVELJNIK VODA

FORMACIJSKA DOLŽNOST: Poveljnik pehotnega voda

- 1. SPLOŠNI OPIS DELA NA FORMACIJSKI DOLŽNOSTI.** Poveljuje pehotnemu vodu med izvajanjem bojnih nalog, med urjenjem in med vsakdanjim delom.
- 2. ODGOVORNOSTI.**
 - a. Odgovoren je:
 - Poveljniku čete,
 - poveljniku bataljona.
 - b. Odgovoren je za:
 - Poveljuje pehotnemu vodu v vojašnici in na terenu in pri tem upošteva varnostne predpise pri uporabi orožja, opreme in MTS v vodu.
- 3. TAKTIČNE, TEHNIČNE IN POSTOPKOVNE NALOGE.**
 - a. Izvaja bojne postopke:
 - Sprejema in izdaja pripravljalna povelja,
 - sprejema in izdaja povelja za delovanje,
 - izvaja izvidovanje,
 - izvaja analizo naloge, izdeluje bojne ocene in oblikuje načrt,
 - usklajuje bojne postopke znotraj voda.
 - b. Komunicira preko radijskih naprav v skladu s pravili:
 - Opravlja dežurstvo pri radijski napravi na nivoju voda in čete.
 - c. Patuljiranje:
 - Poveljuje izvidniški patrolji.
 - poveljuje pehotni in motorizirani patrolji, ter zaseda opazovalnice,
 - poveljuje vodu v bojnih patroljah, ko je določen,

² Operations Other Than War

- deluje iz patroljne baze, zbirnega območja ali zbirnega rajona voda / čete.
- d. Uporablja zaščitne in varnostne ukrepe za vod:
- Med počivanjem,
 - med premikanjem, tako peš kot z vozili.
 - Pri urjenju za reakcijo proti zasedi:
 - a)Peš
 - b)Vkrncani na vozilih.
 - Med protizračnim delovanjem,
 - v RKB³ situacijah.
- e. Razvršča orožja voda v skladu s taktično situacijo.
- f. Razvršča pehotne oddelke in oddelke za ognjeno podporo v skladu s taktično situacijo.
- g. Nadzoruje ognjeno podporo v vodu.
- h. Zahteva ognjeno podporo:
- Zahteva tankovski podporni ogenj,
 - uporablja postopke za določanja ciljev (za pehoto in oklep),
 - zahteva minometni ogenj preko nadrejenega poveljstva,
 - uporablja postopke za določanje ciljev za minomete,
 - zahteva artilerijski ogenj preko nadrejenega poveljstva,
 - uporablja postopke za določanje artilerijskih ciljev.
- i. Oblikuje strukturo voda za bojevanje z naslednjimi elementi:
- Ostrostrelci,
 - minometi,
 - inžinerije,
 - protioklepnimi orožji,
 - izvidniško enoto,
 - artilerijo za bližnjo podporo,
 - vsemi orožji zračne obrambe,
 - oklepno mehaniziranimi enotami,
 - bojnimi in transportnimi helikopterji,
 - nadzoruje vse premike voda na vozilih in peš.

6. NALOGE PRI IZVAJANJU BOJNIH NALOG

- a. Napad:
- Nadzira premikanje in ogenj v vodu,
 - poveljuje vodu v napadu med vodnim / maneverskim napadom, ko deluje kot del višje enote,

³ Kadar na bojišču nastopi kontaminacija z radiološko, kemičnimi ali biološkimi strupi.

- poveljuje vodu med preišljenim maneverskim napadom, ko deluje kot del višje enote,
 - poveljuje vodu v nočnem napadu, ko deluje kot del višje enote.
- b. Obramba:
- Poveljuje vodu na hitrih ali preišljenih obrambnih položajih, ko deluje kot del višje enote,
 - poveljuje vodu med zasedanjem in pripravo obrambnih položajev,
 - določa položaje zaklonišč za vojake,
 - poveljuje vodu med pripravljanjem in utrjevanjem obrambnih položajev (vključno z dodanimi enotami),
 - poveljuje vodu med urjenjem v obrambi,
 - poveljuje vodu med izvajanjem obrambe,
 - poveljuje vodu v protinapadu.
- c. Zadrževanje. Poveljuje vodu znotraj bojne skupine za zadrževanje, ko deluje kot del višje enote.
- d. Prehodne bojne naloge. Poveljuje vodu pri:
- Zamenjavi enot v boju,
 - umikanju,
 - napredovanju do stika.
- e. Poveljuje vodu pri bojnem delovanju v specifičnih pogojih:
- Bojevanje v urbanih naseljih,
 - bojevanje v gozdu,
 - delovanje v pogojih slabe vidljivosti,
 - delovanje za prečkanje ali prebijanje ovir.

7. NALOGE URJENJA

Vodi in izvaja urjenje voda:

- Izdeluje programe za urjenje voda v skladu s programom urjenja poveljnika čete in direktivo poveljujočega častnika, kadar to zahtevajo načrti,
- uporablja učne metode in postopke izvajanju usposabljanja,
- načrtuje in izvaja bojna streljanja v skladu s predpisi,
- uporablja simulatorje, pirotehnična sredstva, naprave za nadzor in opremo za odkrivanje,
- vzdržuje visok nivo fizične pripravljenosti in vojaških veščin znotraj voda v skladu z zahtevami v SV.

8. NALOGE NA TERENU

- a. V skladu z razvrstitvijo v sklopu nadrejene enote je zadolžen za popolnjevanje z MTS in vodo.
- b. Skrbi za opremo voda tako, da nadzoruje varnost in uporabnost, ter je odgovoren za vse orožje in MTS, ki ga dolži vod.

- c. Izvaja varnostne ukrepe pri ravnanju z vojnimi ujetniki.
- d. Nadzoruje zdravstveno stanje v vodu in izvaja higienske preglede.
- e. Uporablja sistem za evakuacijo ranjencev na ravni pod četno skupino. Ravna z ranjenci in koordinira evakuacijo ranjencev v vodu do četne / bataljonske sanitetne postaje.
- f. Vzdržuje moralo in dobro počutje v vodu.

9. NALOGE V VOJAŠNICI

- a. Pripravlja vod za terensko urjenje in bojno delovanje.
- b. Skrbi za opremo voda tako, da nadzoruje varnost in uporabnost, ter je odgovoren za vse orožje in MTS, ki ga dolži vod.
- c. Nadzoruje zdravstveno stanje v vodu in izvaja higienske preglede.
- d. Vzdržuje moralo in dobro počutje v vodu.
- e. Izvršuje dolžnosti: Dežurnega bataljona
- f. Izvaja naloge vojaškega protokola.
- g. Sodeluje na kolegijih poveljnika čete.

10. MOŽNE SPREMEMBE NA FORMACIJSKI DOLŽNOSTI V PRIHODNOSTI.

Spremembe lahko prinese uvajanje nove opreme, doktrine in taktike.

11. POGOJI V KATERIH SE FORMACIJSKA DOLŽNOST IZVAJA

- a. Fizični:
 - Podnevi in ponoči,
 - v vseh vremenskih pogojih,
 - na urjenjih in med bojnim delovanjem,
 - nosi polno bojno opremo in polno opremo za premik,
 - nosi bojni zaščitni jopič,
 - nosi osebno RKB zaščitno opremo,
 - uporablja vse osebno, oddelčno, vodno orožje na terenu, MTS in osebno opremo,
 - naloge izvaja tam, kjer zahteva ministrstvo za obrambo.
- b. Notranji: Tveganje pri uporabi opreme.
- c. Sociološki in psihološki:
 - Pod stresom pravočasno izvršuje naloge, kot del ali podpora skupnega načrta,
 - izvaja oceno tveganja in sprejema odločitve pod stresom v boju,
 - deluje v težavnih pogojih, ko je neprespan,
 - kaže vdanost z neomahljivim izvajanjem povelja in deluje po liniji poveljevanja,
 - sodeluje pri krepitvi moštvenega duha in morale v svojem vodu,

- prenaša težo in odgovornost poveljevanja in črpa znanje iz izkušenj, ter svetuje svojim podrejenim,
 - sprejema odločitve v skladu s povelji, ki zaživijo pod njegovim vodenjem v tveganih situacijah,
 - vzdržuje najvišje profesionalne standarde z osebnem vodenjem in samodisciplino v boju, na urjenju in v vojašnici,
 - v celoti se poistoveti s svojim vodom, četo, bataljonom in tradicijami v enoti.
- d. Težavnostni:
- Združuje in prenaša svojo izurjenost in izurjenost posameznika v vodu in voda kot celote glede na vpliv različnih operativnih funkcij in potreb,
 - ohranja strokovnost pri izvedbi nalog tudi brez potrebnega urjenja,
 - je pripravljen izvrševati nalogo namestnika poveljnika čete.
- e. Pogoji do katerih čuti odpor:
- Izguba spanca
 - nošenje zaščitne opreme daljše obdobje
 - pomanjkanje ustreznih higienskih pogojev
 - škodljivi pogoji
 - pomanjkanje raznolikosti hrane in neredno prehranjevanje
 - sprejemanje in uveljavljanje neprijetnih odločitev.

2.4 VODNI PODČASTNIK(VPČ)

FORMACIJSKA DOLŽNOST: Vodni podčastnik v pehoti

1. SPLOŠNI OPIS DELA NA FORMACIJSKI DOLŽNOSTI.

Vodi pehotni vod med izvajanjem bojnih nalog, med urjenjem in med vsakdanjim delom.

2. ODGOVORNOSTI.

- a. Odgovoren je:
- Poveljniku voda (direktno),
 - četnemu podčastniku (posredno),
 - poveljniku čete.
- b. Odgovoren je za:
- Vodi (poveljuje samo v odsotnosti PV⁴) pehotni vod v vojašnici in na terenu in pri tem upošteva varnostne predpise pri uporabi orožja in MTS⁵ v vodu, ter je zanje tudi odgovoren,

⁴ poveljnik voda

⁵ materialno tehnična sredstva

- podpira in svetuje poveljniku voda na področju taktike, urjenja in administrativnih zadev,
- je nosilec poveljniške odgovornosti za katero je pooblaščen in je drugi v liniji poveljevanja.

3. TAKTIČNE, TEHNIČNE IN POSTOPKOVNE NALOGE.

- a. Izvaja bojne postopke:
 - Sprejema in izdaja pripravljalna povelja,
 - sprejema in izdaja povelja za delovanje,
 - izvaja izvidovanje,
 - izvaja analizo naloge, izdeluje bojne ocene in oblikuje načrt,
 - pomaga poveljniku voda pri usklajevanju bojnih postopkov znotraj voda.
- b. Komunicira preko radijskih naprav v skladu s pravili:
 - Opravlja dežurstvo pri radijski napravi na nivoju voda in čete.
- c. Patuljiranje:
 - Poveljuje izvidniški patrolji
 - poveljuje pehotni in motorizirani patrolji, ter zaseda opazovalnice
 - poveljuje vodu v zasednih patroljah, ko je določen
 - poveljuje vodu v bojnih patroljah, ko je določen
 - deluje iz patroljne baze, zbirnega območja ali zbirnega rajona voda / čete.
- d. Uporablja zaščitne in varnostne ukrepe za vod:
 - Med počivanjem,
 - med premikanjem, tako peš kot z vozili.
 - Pri urjenju za reakcijo proti zasedi:
 - a) Peš
 - b) Vkrncani na vozilih.
 - Med protizračnim delovanjem,
 - v RKB situacijah.
- e. Pomaga poveljniku voda pri razvrščanju orožij voda v skladu s taktično situacijo.
- f. Pomaga poveljniku voda pri razvrščanju pehotnih oddelkov in oddelkov za ognjeno podporo v skladu s taktično situacijo.
- g. Nadzoruje ognjeno podporo v vodu.
- h. Zahteva ognjeno podporo:
 - Zahteva tankovski podporni ogenj,
 - uporablja postopke za določanje ciljev (za pehoto in oklep),
 - zahteva minometni ogenj preko nadrejenega poveljstva,
 - uporablja postopke za določanje ciljev za minomete,
 - zahteva artilerijski ogenj preko nadrejenega poveljstva,
 - uporablja postopke za določanje artilerijskih ciljev.
- i. Oblikuje strukturo voda za bojevanje z naslednjimi elementi:
 - Ostrostrelci,

- minometi,
 - inženirijo,
 - protioklepni orožji,
 - izvidniško enot,
 - artilerijo za bližnjo podporo,
 - vsemi orožij zračne obrambe,
 - oklepno mehaniziranimi enotami,
 - bojnimi in transportnimi helikopterji.
- j. Nadzoruje vse premike voda na vozilih in peš.
- k. Razume osnove taktike rodov.

4. NALOGE PRI IZVAJANJU BOJNIH NALOG

- a. Napad:
- Pomaga pri nadziranju ognja in premikanja v vodu,
 - pomaga pri nadziranju voda v napadu na ravni vodnega / manevskega napada, ko deluje kot del višje enote,
 - pomaga pri nadziranju voda med premišljenim maneverskim napadom, ko deluje kot del višje enote,
 - pomaga pri nadziranju voda med nočnim napadom, ko deluje kot del višje enote.
- b. Obramba:
- Pomaga pri nadziranju voda na hitrih ali premišljenih obrambnih položajih, ko deluje kot del višje enote,
 - pomaga pri nadziranju voda med zasedanjem in pripravo obrambnih položajev,
 - pomaga poveljniku voda pri zasedanju zaklonišča,
 - pomaga nadzirati vod med pripravljanjem in utrjevanjem obrambnih položajev (vključno z dodanimi enotami),
 - poveljuje vodu med urjenjem v obrambi v odsotnosti poveljnika voda,
 - podpira vod, ko se ta bori v obrambi,
 - podpira vod v protinapadu.
- c. Zadrževanje. Podpira vod znotraj bojne skupine za zadrževanje, ko deluje kot del višje enote.
- d. Prehodne bojne naloge. Podpira vod pri:
- Zamenjavi enot v boju s tem, da glavnino teh enot vodi na položaje in nadzira primopredajo z odhajajočo enoto,
 - umikanju, tako da poveljuje začetnem zavarovanju,
 - napredovanju do stika, tako da poveljuje glavnini ognjene podpore v vodu in nadzira minometni ogenj.
- e. Podpira vod pri bojnem delovanju v specifičnih pogojih:
- Bojevanje v urbanih naseljih,
 - bojevanje v gozdu,

- delovanje v pogojih slabe vidljivosti,
- delovanje za prečkanje ali prebijanje ovir.

5. NALOGE URJENJA

- a. Vodi in izvaja urjenje voda:
- Izdeluje programe za urjenje voda v skladu s programom urjenja poveljnika čete in direktivo poveljujočega častnika, kadar to zahtevajo načrti,
 - uporablja učne metode in postopke pri izvajanju usposabljanja,
 - načrtuje pripravljalna in bojna streljanja v skladu s predpisi,
 - izvaja pripravljalna in bojna streljanja s pehotnim orožjem v skladu s pravili streljanja,
 - uporablja simulatorje, pirotehnična sredstva, naprave za nadzor in opremo za odkrivanje,
 - vzdržuje visok nivo fizične pripravljenosti in vojaških veščin znotraj voda v skladu z zahtevami v SV.

6. NALOGE NA TERENU

- a. V skladu z razvrstitvijo v sklopu nadrejene enote je zadolžen za popolnjevanje z MTS in vodo.
- b. Skrbi za opremo voda tako, da nadzoruje varnost in uporabnost, ter je odgovoren za vse orožje in MTS, ki ga dolži vod.
- c. Izvaja varnostne ukrepe pri ravnanju z vojnimi ujetniki.
- d. Nadzoruje zdravstveno stanje v vodu in izvaja higienske preglede.
- e. Uporablja sistem za evakuacijo ranjencev na ravni pod četno skupino. Ravna z ranjenci in koordinira evakuacijo ranjencev v vodu do četne / bataljonske sanitetne postaje.
- f. Vzdržuje moralo in dobro počutje v vodu.

7. NALOGE V VOJAŠNICI

- a. Pripravlja vod za terensko urjenje in bojno delovanje.
- b. Skrbi za opremo voda tako, da nadzoruje varnost in uporabnost, ter je odgovoren za vse orožje in MTS, ki ga dolži vod.
- c. Nadzoruje zdravstveno stanje v vodu in izvaja higienske preglede.
- d. Vzdržuje moralo in dobro počutje v vodu.
- e. Izvršuje dolžnosti:
 - Pomočnika dežurnega bataljona,
 - dežurnega čete.
- f. Izvaja naloge vojaškega protokola.
- g. Sodeluje na kolegijih četnega podčastnika.

9. MOŽNE SPREMEMBE NA FORMACIJSKI DOLŽNOSTI V PRIHODNOSTI.

Spremembe lahko prinese uvajanje nove opreme, doktrine in taktike.

10. POGOJI V KATERIH SE FORMACIJSKA DOLŽNOST IZVAJA

a. Fizični:

- Podnevi in ponoči,
- v vseh vremenskih pogojih,
- na urjenjih in med bojnim delovanjem,
- nosi polno bojno opremo in polno opremo za premik,
- nosi bojni zaščitni jopič,
- nosi osebno RKB zaščitno opremo,
- uporablja vse osebno, oddelčno, vodno orožje na terenu, MTS in osebno opremo,
- naloge izvaja tam, kjer zahteva ministrstvo za obrambo.

b. Notranji: Tveganje pri uporabi opreme.

11. Sociološki in psihološki:

- Pod stresom pravočasno izvršuje naloge, kot del ali podpora skupnega načrta,
- izvaja oceno tveganja in sprejema odločitve pod stresom v boju,
- deluje v težavnih pogojih, ko je neprespan,
- kaže vdanost z neomahljivim izvajanjem povelja in deluje po liniji poveljevanja,
- sodeluje pri krepitvi moštvenega duha in morale v svojem vodu,
- prenaša težo in odgovornost poveljevanja in črpa znanje iz izkušenj, ter svetuje svojim podrejenim,
- sprejema odločitve v skladu s povelji, ki zaživijo pod njegovim vodenjem v tveganih situacijah,
- vzdržuje najvišje profesionalne standarde z osebnim vodenju in samodisciplino v boju, na urjenju in v vojašnici,
- v celoti se poistoveti s svojim vodom, četo, bataljonom in tradicijami v enoti.

12. Težavnostni:

- Združuje in prenaša svojo izurjenost in izurjenost posameznika v oddelku in oddelka kot celote glede na vpliv različnih operativnih funkcij in potreb,
- ohranja strokovnost pri izvedbi nalog tudi brez potrebnega urjenja,
- je pripravljen izvrševati naloge poveljnika voda.

13. Pogoji do katerih čuti odpor:

- Izguba spanca,
- nošenje zaščitne opreme daljše obdobje,
- pomanjkanje ustreznih higienskih pogojev,
- škodljivi pogoji,
- pomanjkanje raznolikosti hrane in neredno prehranjevanje,

- sprejemanje in uveljavljanje neprijetnih odločitev.

2.5 POVELJNIK ODDELKA

FORMACIJSKA DOLŽNOST: Poveljnik pehotnega oddelka

1. **SPLOŠNI OPIS DELA NA FORMACIJSKI DOLŽNOSTI.** Poveljuje pehotnemu oddelku med izvajanjem bojnih nalog, med urjenjem in med vsakdanjim delom.

2. ODGOVORNOSTI.

- a. Odgovoren je:
 - Poveljniku voda,
 - vodnemu podčastniku
- b. Odgovoren je za:
 - Poveljuje oddelku
 - uri posameznika in skupine v oddelku, da doseže in vzdržuje dosežene standarde posameznika in oddelka v skladu z zahtevami urjenja in navodil za urjenje poveljujočega častnika
 - vzdržuje disciplino znotraj oddelka in nadzoruje izvajanje nalog , tako v vojašnici kot na terenu.

3. TAKTIČNE, TEHNIČNE IN POSTOPKOVNE NALOGE.

- a. Izvaja bojne postopke:
 - Sprejema in izdaja pripravljalna povelja,
 - sprejema in izdaja povelja za delovanje,
 - sprejema in izdaja dopolnilna povelja,
 - izvaja izvidovanje,
 - izvaja analizo naloge, izdeluje bojne ocene in oblikuje načrt,
 - usklajuje bojne postopke znotraj oddelka,
 - izvaja preskus.
- b. Komunicira preko radijskih naprav v skladu s pravili: Opravlja dežurstvo pri radijski napravi na nivoju oddelka in voda.
- c. Patuljiranje:
 - Poveljuje izvidniški patrolji,
 - poveljuje pehotni in motorizirani patrolji, ter zaseda opazovalnice,
 - poveljuje zasedim patroljam,
 - poveljuje bojnim patroljam: deluje iz patroljne baze, zbirnega območja ali zbirnega rajona oddelka / voda / čete.
- d. Uporablja zaščitne in varnostne ukrepe za oddelek:
 - Med počivanjem,
 - med premikanjem, tako peš kot z vozili.
 - Pri urjenju za reakcijo proti zasedi peš ali vkrcani v vozila,.

- Med protizračnim delovanjem,
 - v RKB situacijah.
- e. Razvršča orožja oddelka v skladu s taktično situacijo.
- f. Podpira delovanje voda v skladu s taktično situacijo.
- g. Nadzoruje ognjeno podporo v oddelku.
- h. Zahteva ognjeno podporo:
- Zahteva tankovski podporni ogenj,
 - uporablja postopke za določanja ciljev (za pehoto in oklep),
 - zahteva minometni ogenj preko nadrejenega poveljstva,
 - uporablja postopke za določanje ciljev za minomete,
 - zahteva artilerijski ogenj preko nadrejenega poveljstva,
 - uporablja postopke za določanje artilerijskih ciljev.
- i. Oblikuje strukturo oddelka za bojevanje z naslednjimi elementi:
- Ostrostrelci,
 - minometi,
 - inženirije,
 - protioklepnimi orožji,
 - izvidniško enoto,
 - artilerijo za bližnjo podporo,
 - vsemi orožji zračne obrambe,
 - oklepno mehaniziranimi enotami,
 - bojnimi in transportnimi helikopterji.
- j. Nadzoruje vse premike oddelka na vozilih in peš.
- k. Razume osnove taktike rodov.

4. NALOGE PRI IZVAJANJU BOJNIH NALOG

- a. Napad:
- Nadzira premikanje in ogenj v oddelku,
 - poveljuje oddelku v napadu med vodnim / maneverskim napadom, ko deluje kot del višje enote,
 - poveljuje oddelku med preišljenim maneverskim napadom, ko deluje kot del višje enote,
 - poveljuje oddelku v nočnem napadu, ko deluje kot del višje enote.
- b. Obramba:
- Poveljuje oddelku na hitrih ali preišljenih obrambnih položajih, ko deluje kot del višje enote,
 - poveljuje oddelku med zasedanjem in pripravo obrambnih položajev,
 - nadzoruje izdelavo oddelčnih zaklonišč in priročnih skladišč za strelivo,
 - poveljuje oddelku med urjenjem v obrambi,
 - poveljuje oddelku med izvajanjem obrambe,
 - poveljuje oddelku v protinapadu.

- c. Zadrževanje. Poveljuje oddelku znotraj bojne skupine za zadrževanje, ko deluje kot del višje enote.
- d. Prehodne bojne naloge. Poveljuje oddelku pri:
 - Zamenjavi enot v boju,
 - umikanju in prekinjanju stika z nasprotnikom,
 - napredovanju do stika.
- e. Poveljuje oddelku pri bojnem delovanju v specifičnih pogojih:
 - Bojevanje v urbanih naseljih,
 - bojevanje v gozdu,
 - delovanje v pogojih slabe vidljivosti,
 - delovanje za prečkanje ali prebijanje ovir.

5. NALOGE URJENJA

- a. Vodi in izvaja urjenje oddelka:
 - Izvaja naloge v skladu s programom urjenja poveljnika voda ali nadrejenega častnika,
 - uporablja učne metode in postopke pri izvajanju usposabljanja,
 - uči taktične postopke na podlagi osebnih znanj in izkušenj,
 - načrtuje pripravljalna in bojna streljanja v skladu s predpisi,
 - nadzira izvajanje varnostnih ukrepov v skladu s pravili streljanja,
 - izvaja pripravljalna in bojna streljanja s pehotnim orožjem v skladu s pravili streljanja,
 - uporablja simulatorje, pirotehnična sredstva, naprave za nadzor in opremo za odkrivanje,
 - vzdržuje visok nivo fizične pripravljenosti in vojaških veščin znotraj oddelka v skladu z zahtevami v SV.

6. NALOGE NA TERENU

- a. V skladu z razvrstitvijo v sklopu nadrejene enote je zadolžen za popolnjevanje z MTS in vode.
- b. Skrbi za opremo oddelka tako, da nadzoruje varnost in uporabnost, ter je odgovoren za vse orožje in MTS, ki ga dolži oddelek.
- c. Izvaja varnostne ukrepe pri ravnanju z vojnimi ujetniki.
- d. Nadzoruje zdravstveno stanje v oddelku in izvaja higienske preglede.
- e. Uporablja sistem za evakuacijo ranjencev.
- f. Vzdržuje moralo in dobro počutje v oddelku.

7. NALOGE V VOJAŠNICI

- a. Pripravlja oddelek za terensko urjenje in bojno delovanje.
- b. Skrbi za opremo oddelka tako, da nadzoruje varnost in uporabnost, ter je odgovoren za vse orožje in MTS, ki ga dolži oddelek.
- c. Nadzoruje zdravstveno stanje v oddelku in izvaja higienske preglede.
- d. Vzdržuje moralo in dobro počutje v oddelku.

- e. Izvršuje dolžnosti:
 - Poveljnika straže,
 - dežurnega čete.
- f. Izvaja naloge vojaškega protokola.

9. MOŽNE SPREMEMBE NA FORMACIJSKI DOLŽNOSTI V PRIHODNOSTI.

Spremembe lahko prinese uvajanje nove opreme, doktrine in taktike.

10. POGOJI V KATERIH SE FORMACIJSKA DOLŽNOST IZVAJA

- a. Fizični:
 - Podnevi in ponoči,
 - v vseh vremenskih pogojih,
 - na urjenjih in med bojnim delovanjem,
 - nosi polno bojno opremo in polno opremo za premik,
 - nosi bojni zaščitni jopič,
 - nosi osebno RKB zaščitno opremo,
 - uporablja vse osebno, oddelčno, vodno orožje na terenu, MTS in osebno opremo,
 - naloge izvaja tam, kjer to zahteva ministrstvo za obrambo.
- b. Notranji: Tveganje pri uporabi opreme.
- c. Sociološki in psihološki:
 - Pod stresom pravočasno izvršuje naloge, kot del ali podpora skupnega načrta
 - izvaja oceno tveganja in sprejema odločitve pod stresom v boju
 - deluje v težavnih pogojih, ko je neprespan
 - kaže vdanost z neomahljivim izvajanjem povelja in deluje po liniji poveljevanja
 - sodeluje pri krepitvi moštvenega duha in morale v svojem vodu
 - prenaša težo in odgovornost poveljevanja in črpa znanje iz izkušenj, ter svetuje svojim podrejenim
 - sprejema odločitve v skladu s povelji, ki zaživijo pod njegovim vodenjem v tveganih situacijah
 - ohranja najvišje profesionalne standarde z osebnim vodenjem in samodisciplino v boju, na urjenju in v vojašnici
 - v celoti se poistoveti s svojim oddelkom, vodom, četo, bataljonom in tradicijami v enoti.
- d. Težavnostni:
 - Združuje in prenaša svojo izurjenost in izurjenost posameznika v oddelku in oddelka kot celote glede na vpliv različnih operativnih funkcij in potreb,
 - ohranja strokovnost pri izvedbi nalog tudi brez potrebnega urjenja,
 - je pripravljen, da izvršuje naloge vodnega podčastnika brez primerne usposabljanja za imenovanje.

- e. Pogoji do katerih čuti odpor:
 - Izguba spanca,
 - nošenje zaščitne opreme daljše obdobje,
 - pomanjkanje ustreznih higienskih pogojev,
 - škodljivi pogoji,
 - pomanjkanje raznolikosti hrane in neredno prehranjevanje,
 - sprejemanje in uveljavljanje neprijetnih odločitev.

2.6 VODJA SKUPINE

- Nadomešča poveljnika oddelka v njegovi odsotnosti.
- Vodi svojo skupino
- Skrbi za logistiko v oddelku
- Sooča se s podobnimi pogoji dela in težavami kot poveljnik oddelka, primarno pa na deluje na nivoju skupine.

2.7 PROCES ODLOČANJA

Temelj za proces odločanja je enostarešinstvo in subordinacija. Poveljnik voda je odgovoren za vse kar se zgodi oz. se ne zgodi tako kot bi se moralo. Vsi ostali v vodu so njemu podrejeni.

Načelo enostarešinstva:

- Načelo enostarešinstva določa temeljni odnos med nadrejenim in podrejenim. Vsaka vojaška oseba mora v vsakem trenutku vedeti, komu je podrejena in kako so razmejene pristojnosti za odrejanje nalog. Nedvoumni odnosi pri poveljevanju so temelj učinkovite izvedbe nalog. Načelo vključuje izključno pravico poveljnika, da poveljuje podrejenim, ki izhajajo iz njegovega položaja in aktov poveljevanja. S tem se zagotavlja, da se pojavlja samo ena oseba, ki poveljuje in kateri se odgovarja za izvedbo naloge. Načelo vključuje obvezno določitev namestnikov vsakemu poveljujočemu s čimer se zagotavlja neprekinjenost poveljevanja v primeru nezmožnosti za poveljevanje ali odsotnosti poveljujočega.

Načelo subordinacije:

- Načelo subordinacije zahteva, da poveljniki na nižjih ravneh brezpogojno, natančno in pravočasno izvršujejo naloge, ki so jih določili njihovi nadrejeni poveljniki. Dosledno upoštevanje načela je pogoj za delovanje organizacije. To načelo zagotavlja vsakemu poveljniku svobodo uresničevanja nalog, ki so v njegovi pristojnosti. S tem je omogočen razvoj njegove odgovornosti, iniciative in samostojnosti.

Poveljnik voda sprejme nalogo in na podlagi le te **odločitev**. Svojo odločitev prenese svojim poveljnikom oddelkov, le ti pa svojemu oddelku.

Vodni podčastnik v procesu odločanja svetuje poveljniku voda in poveljnikom oddelkov – v kolikor je to potrebno. Vodni podčastnik suvereno sprejema odločitve samo v odsotnosti poveljnika voda, oziroma kadar mu le ta da pooblastilo za to.

V oddelku odločitev v duhu ideje nadrejenega samostojno sprejme poveljnik oddelka. V oddelku je edini, ki poveljuje.

Vodja skupine, vodi skupino, skrbi za logistiko v oddelku ter v odsotnosti poveljnika oddelka vodi oddelek.

3 FORMACIJA PEHOTNEGA VODA IN NJEGOVA VLOGA V SESTAVI VIŠJIH ENOT

3.1 FORMACIJA PEHOTNEGA(MOTORIZIRANEGA) VODA

Formacija je sestavljena iz dveh elementov:

- Formacija moštva⁶,
- materialna formacija⁷.

Osnovna materialna formacija moštva in tipične naloge:

DOLŽNOST(NAZIV)	število	oborožitev	opomba
Poveljnik voda	1	AP + Pi	
Vodni podčastnik	1	AP + Pi	
Bolničar	1	Pi	
Vezist	1	AP	
Poveljnik oddelka	3	AP +Pi	
Vodja skupine	3	AP	
Namerilec na bombometu	2	AP	Bombomet-na vozilu
Namerilec na M2 (Browning)	2	AP	Browing-na vozilu
Namerilec na mitraljezu »FN MAG«	2	FN MAG	
Pomočnik namerilca	2	AP	
Vojak puškomitraljezec	6	MINIMI	
Vojak - bombometnik	6	AP+BOMBOMET	Integriran ⁸
Vojak - strelec	3	AP	
Voznik	4	AP	
SKUPAJ	36		

Vsi v pehotnem vodu so opremljeni z »bojevnikom 2000« in pripadajočimi artikli. Vozniki ter namerilci na bombometih ter mitraljezih M2 se iz vozil načeloma ne izkrcavajo. Oziroma, njihova primarna naloga je zagotavljanje premika, ter ognjene podpore izkrcnemu delu.

Kadar je moštvo vkrcano v vozila (vozila »Valuk«), je razporeditev po vozilih kot je prikazano na slikah.

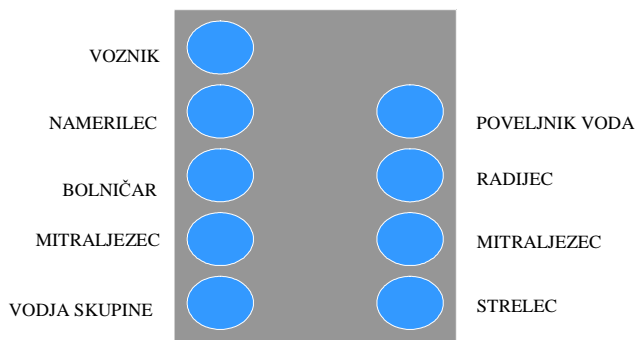
Kadar moštvo ni vkrcano uporablja klasično pehotno taktiko.

⁶ Predpisana struktura enote. Koliko ljudi sestavlja enoto, kakšne dolžnosti opravljajo.

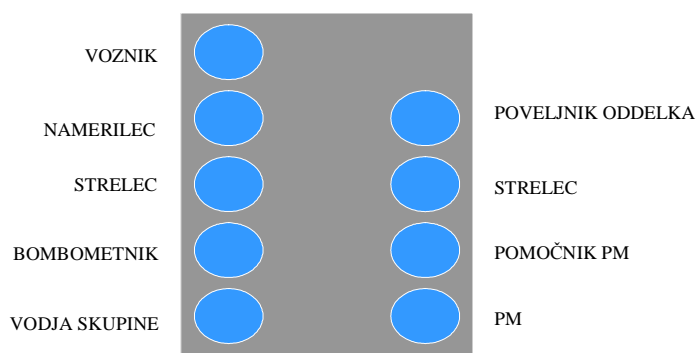
⁷ Katera sredstva ima enota ter posamezniki.

⁸ Podcevni, sestavni del avtomatske puške.

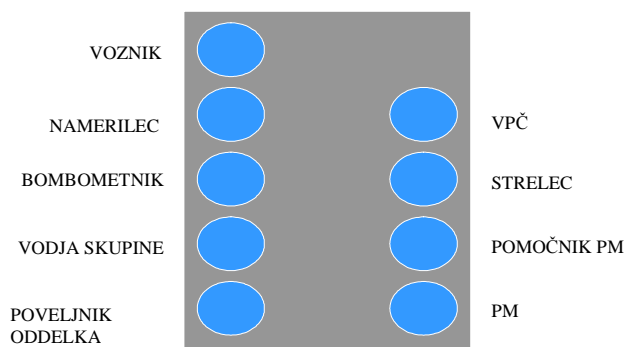
POVELJNIŠKO VOZILO

1. IN 2. ODDELEK

3. ODDELEK

Slika 1: Prikaz razmestitve moštva vkrcanega v »Valuk

3.2 NALOGE VODA V SESTAVI ČETE

Pehotno(motorizirano) četo sestavljajo trije pehotni(motorizirani) vodi, ter poveljstvo čete. Poveljstvo čete sestavljajo:

- Poveljnik čete,
- Namestnik poveljnika čete,
- Četni podčastnik,
- Logistik,
- Voznik – kurir,
- Vezist.

Vod v sestavi čete opravlja vse naloge, ki jih prejme s strani poveljnika čete oz. nadrejenega. Načeloma opravlja:

- Ofenzivne naloge,
- defenzivne naloge,
- izkorišča uspeh in preganja poraženega sovražnika kot del večje enote,
- zavzame, zavaruje, zasede in obdrži zemljišče,
- uniči, nevtralizira, onemogoči, izključi iz boja, razbije, blokira, kanalizira in veže sovražnikove sile,
- izvaja prehod skozi sovražnikove ovire,
- izvaja lažni napad in demonstracijo sile za zavajanje sovražnika,
- izviduje, ne dopušča, obide očisti, obvladuje in izolira (sovražnika ali zemljišče),
- sodeluje z lahкими pehotnimi, oklepni ali specialnimi silami,
- izvaja stabilizacijsko in podporno delovanje.

3.3 KATERE NALOGE VOD OPRAVLJA SAMOSTOJNO IN KATERIH NE MORE

Doktrina slovenske vojske opredeljuje sedem načinov delovanja SV:

- Ofenzivno:
 - napad, nasilno izvidovanje, naskok, demonstracijo sile, zasedo, preboj, izkoriščanje uspeha in pregon
- Defenzivno:
 - premična obramba, obramba območja in zadrževanje.
- Specialno:
 - Nekonvencionalne vrste bojnega delovanja, direktne akcije, specialno izvidovanje, obveščevalno dejavnost, protiteroristično delovanje, psihološko delovanje ter bojno iskanje in reševanje. Usmerjeno je v vojaške cilje.
 - Enote se preoblikujejo v manjše skupine, katerih cilj je nenehno motenje, uničevanje, nevtraliziranje in zmanjšanje morale sovražnika. Bojno delovanje je samostojno, agresivno, prikrito, inovativno, neprekinjeno in sili sovražnika v vzdrževanje statične razporeditve, pri čemer se povečuje manevrski prostor Slovenske vojske. Enote se izogibajo frontalnemu bojevanju. Napadalnost in presenečenje sta temeljni načeli, po katerih enote izvajajo bojna delovanja na zasedenem ozemlju.
- Informacijsko:
 - Informacijsko delovanje vključuje celotni spekter defenzivnih in ofenzivnih aktivnosti, ki se uresničujejo z načrtovanjem in izvajanjem ukrepov varnosti delovanja, z zavajanjem, psihološkim delovanjem, elektronskim bojevanjem, informiranjem javnosti, fizičnim uničenjem elementov sistemov poveljevanja in kontrole ter drugimi ukrepi ob istočasni obrambi lastnih sistemov poveljevanja in kontrole.

- Stabilizacijsko:
 - preprečevanje konfliktov, vzpostavljanje miru, izgradnja miru, ohranjanje miru, vsiljenje miru in humanitarna pomoč.
- Podporno:
 - zaščita, reševanje in pomoč ob naravnih in drugih nesrečah, zagotovitev varnosti, boj proti terorizmu, iskanje in reševanje, evakuacije nevojaškega osebja, sodelovanje s civilnimi organizacijami in zaščita kritične infrastrukture ter virov oskrbe.
- Prehodno:
 - Prehodno delovanje so izvidovanje, varovanje, premik v stik, boj v srečanju, povezovanje enot, osvoboditev enote v obkolutvi, zamenjava enote v boju, umik, pohod ter prečkanje in prehod skozi ovire.

Vod sodeluje v vseh naštetih nalogah. Redko oz. v izjemnih primerih kot samostojna enota. Naloge kjer je vod lahko samostojen so: zavarovanje, patroljiranje, zaseda, operacije za podporo miru – kadar ima enota svoj sektor in nalogo delovanja, specialne naloge.

Samostojnost voda omejujejo:

- Vpetost v nadrejeno enoto oz. njeno nalogo,
- omejenost z MTS, strelivom in gorivom,
- človeški dejavnik,
- mobilnost.

Vod je osnovni gradnik aktivnosti čete, ki ima odločilni vpliv na njeno delovanje. Vsakršne težave ali izgube na vodnem nivoju omejujejo četo pri izpolnjevanju dane naloge.

Vsi navedeni elementi linijo poveljevanja pomembno dopolnjujejo. V kolikor so odnosi dobri, kohezivnost visoka ter sodelovanje med poveljujočimi in podrejenimi dobro, bodo tudi povelja in naloge izpolnjene kakovostno. To seveda ne bi smel biti dejavnik, ki bi enoto omejeval pri izpolnjevanju naloge, vendar zgodovina dokazuje da to so dejavnik, ki pomembno vpliva na izpolnitev naloge.

4.2 POVELJEVANJE

Načeli enostarešinstva in subordinacije sta temeljni načeli v Slovenski vojski. Iz tega izhaja, da ima vsaka oseba v SV samo enega nadrejenega, naloge pa izvršuje v skladu s povelji in navodili ter zakonskimi omejitvami.

Poveljevanje vodu je izključna pravica poveljnika voda. Poveljnik voda mora svojo pravico poveljevanja uporabljati smiselno. Pomoč pri vodenju voda mu nudijo poveljniki oddelkov. Upoštevati mora načelo enostarešinstva in subordinacije. Biti mora zgled svojim podrejenim.

Vodni podčastnik ima pravico poveljevanja SAMO kadar je poveljnik voda odsoten oz. je prevzel poveljevanje nad delom enote (napr. ognjena podpora). Sicer pa je neposredno podrejen poveljniku voda. Poveljnikom oddelkov vodni podčastnik pomaga pri izvrševanju nalog z predlogi ter nasveti (kot najizkušenejši podčastnik v enoti). Pri tem mora paziti, da z svojimi predlogi ter nasveti ne deluje v nasprotju z idejo povejujočega – poveljnika voda.

Naloga poveljnikov oddelkov je poveljevanje oddelkom. So edini podčastniki v SV, ki imajo neposredno pravico poveljevanja vojakom(z izjemo podčastnikov, ki so na dolžnosti poveljujočih enot). Poveljnik oddelka je neposredno odgovoren poveljniku voda. Na strokovnem področju sodeluje še ostalimi podčastniki.

Vodja skupine vodi skupino v skladu z ukazi in navodili poveljnika oddelka.

5 NAČINI POVELJEVANJA IN KONTROLE

5.1 DIREKTNO POVELJEVANJE TER KONTROLA

Poveljevanje na direktni ravni je usmerjeno k posamezniku ali skupini in hkrati k nalogi. Poveljujoči izda povelje direktno osebi ali enoti, za katero želi, da nalogo izvrši. Direktno poveljevanje je značilno za nižje taktične enote. Za direktno poveljevanje so značilne konkretne naloge za posameznike in enote.

Kontrola je v tem primeru največkrat direktna – neposredna kontrola opravljenih naloge.

5.2 INDIREKTNO POVELJEVANJE TER KONTROLA

Indirektno poveljevanje je značilno za višje taktične enote – nivo čete in višje. Kljub temu se pojavlja tudi na nižjih nivojih.

Značilnost indirektnega poveljevanja je delegiranje nalog podrejenim enotam, ki na podlagi prejetih ukazov in navodil samostojno, v okviru formacije (notranje organizacije), načrtujejo izpolnitev prejete naloge.

Enota oz. poveljujoči prejme kompleksno nalogo (sestavljeno), ki jo organizira tako, da svojim podrejenim delegira izvedene naloge.

Kontrola je v sistemu indirektnega poveljevanja posredna. Podrejeni poročajo o opravljenih nalogah nadrejenemu, ta pa svojemu nadrejenemu oz. tistemu, ki mu je kompleksno nalogo izdal. Poveljujoči, ki je uporabil sistem indirektnega poveljevanja, največkrat preverja opravljeno nalogo posredno – skozi sistem poročanja. Ključnega pomena je tu zaupanje podrejenim.

5.3 PRIMERJAVA DIREKTNEGA IN INDIREKTNEGA TIPA POVELJEVANJA IN KONTROLE

Naloge in organizacija v vojski redko omogočata samo indirektno ali samo direktno poveljevanje. Nemogoče je vedno neposredno nadzirati izvajanje nalog. Izkušnje in dejstva kažejo, da je ključnega pomena za uspešno izvedbo naloge dobro kombiniranje direktnega in indirektnega poveljevanja in kontrole.

Direktno poveljevanje je hitrejše od indirektnega in je primerno za manj kompleksne naloge ter naloge, ki imajo zelo kratke časovne roke. Nasprotno pa je indirektno poveljevanje primerno za kompleksnejše naloge, za tiste ki jih sestavlja veliko različnih dejavnikov. Časovni roki niso nujno daljši, vendar zaradi kompleksnosti naloge direktno poveljevanje ni mogoče.

Direktno poveljevanje je primerno za situacije, kjer bi indirektno poveljevanje pomenilo preveliko porabo časa in s tem ogrozilo uspešno izvedbo naloge.

Ne glede na karkoli in na kakršen koli način poveljevanja, je ključnega pomena, da poveljujoči nikoli ne izgubi kontrole nad enoto oziroma izvedbo naloge. Kontrola je tisti element pri izvajanju/izvedbi naloge, ki poveljniku pove ali so potrebne korekcije, dopolnitve pojasnila podrejenim, da bo naloga uspešno opravljena. Brez dobre kontrole ni uspešno opravljene naloge.

6 VPLIV RAZLIČNIH DEJAVNIKOV NA POVELJEVANJE IN KONTROLO

6.1 SESTAVA ENOTE

Pehotni (motoriziran) je osnovna bojna enota, ki lahko izvaja manever v sklopu bojnega delovanja. Vod se lahko bojuje kot del motorizirane čete ali kot del bojne skupine združene z drugimi oklepni oz. ostalimi sredstvi.

Vod mora biti pripravljen, da se bojuje v različnih situacijah – z vkrcano in izkrcano pehoto. Pripravljen mora biti za večdnevno delovanje.

Temu primerna je sestava in opremljenost enote. V SV je formacija motoriziranega voda kot opisana v 3. poglavju. Štiri vozila ter moštvo zahteva od poveljujočih dober sistem poveljevanja in kontrole. Poveljujoči si pri tem pomagajo s sistemom radijskih zvez, vendar je potrebno upoštevati dejstvo, da ni sredstva, ki bi delovalo večno. Zaradi tega mora poveljnik voda vedno načrtovati sistem poveljevanja in kontrole za oba primera. Ko sredstva za pomoč pri poveljevanju in kontroli delujejo kadar ne.

Obseg nalog in moštva je pomemben dejavnik, ki vpliva tudi na to koliko mora imeti enota s seboj osnovne in dodatne opreme, streliva ter ostalih sredstev.

6.2 SISTEM ZVEZ TER VPETOST V KOMUNIKACIJSKO OMREŽJE

Radijski sistem BROM⁹ VHF¹⁰ je osnovni telekomunikacijski sistem namenjen poveljevanju na nivoju četa – vod. Primarno je namenjen govornim povezavam v posameznih radijskih omrežjih, sekundarno pa prenosu podatkov do 4,8 kb/s¹¹ (obveščevalna in taktična slika bojišča).

Radijski sistem ročnih radijskih naprav (RRN) je namenjen poveljevanju na najnižjem taktičnem nivoju (vod – oddelek), komunikaciji na poveljniških mestih, zagotavljanju prenosnih poti za sisteme za upravljanje z ognjem, zbiranje obveščevalnih podatkov na taktični ravni, prenos podatkov stojišča (GPS¹²) in smeri ter določanje podatkov o stojišču. Poleg govornih povezav omogoča prenos podatkov in kratkih sporočil do 16 kb/s.

Radijsko omrežje za podatkovne prenose mora biti ločeno od govornega in predstavlja komunikacijsko infrastrukturo za taktični informacijski sistem poveljevanja in kontrole na tem nivoju.

⁹ borbeno radijsko omrežje

¹⁰ very high frequency

¹¹ kilobitov na sekundo

¹² global positioning system – globalni navigacijski sistem

Vozila »VALUK« so opremljena s sistemi zvez VHF ter interkomi. Interkom¹³ je sistem internih zvez v vozilu med poveljnikom, voznikom, namerilcem in bojno enoto (izkrnim delom). Sistem je sestavljen iz upravljalnih enot, ki so pri poveljniku, vozniku, namerilcu in bojni enoti. Bojna enota oz. izkrni del ukaze sprejema preko zvočnika, ki je nameščen v kabini. Ta sistem omogoča nemoteno izmenjavo podatkov oz. pogovorov pri vseh pogojih delovanja.

Antene vozila so nameščene na desni strani zadka vozila in je namenjena najmočnejši radijski postaji v vozilu – TRC 40. Antena na desnem in antena na levi strani zadka vozilaboku vozila je namenjena prevoznim retranslacijskim radijskim napravam TRC-04/R.

Poveljnik voda ima v vozilu povezavo s poveljnikom čete, z vsemi vozili v vodu, vozniki ter poveljniki oddelkov. Ključni problemi komuniciranja po sistemu zvez so:

- Motnje v omrežju,
- razpršenost enote,
- preobremenjenost omrežja,
- pokvarjene naprave,
- dotrajane energijske celice (baterije),
- neusposobljenost ali odsotnost vezista,
- splošno nepoznavanje pravil komuniciranja.

Težave pri komuniciranju ima lahko enota kadar je izkrcana, saj nima možnosti uporabe sekundarnih sredstev zvez. Tako je odvisna od sposobnosti poveljujočega, da predhodno načrtuje alternativne načine komuniciranja, preko signalov (ročni, dimni, zvočni) ali preko kurirjev.

Ko je enota izkrcana mora, pri delovanju upoštevati težo radijskih postaj, zmoglosti baterij ter doomet radijskih postaj.

V SV so poveljniki oddelkov s poveljnikom voda povezani s postajami »HARRIS«. Slabosti teh postaj so zelo omejen radij delovanja ter pogoste tehnične težave.

Za vse sisteme med pripadniki velja načelo varnega komuniciranja, tajnosti in zaupnosti podatkov.

6.3 INFORMACIJSKA TEHNOLOGIJA

Vsa informacijsko – komunikacijska tehnologija je namenjena podpori sistema vodenja in poveljevanja. Orodja, ki se uporabljajo so sestavljena iz programskega ter strojnega dela. Razvoj obojega je izredno hiter, tako da je najtežje (zelo velik izdatek, omejenost z javnimi naročili..) za tako velik sistem kot je vojska, kupljeni sistem vzdrževati ter obnavljati.

Ključna informacijska tehnologija, ki omogoča informatizacijo sistema vodenja in poveljevanja:

- Računalniki povezani v LAN in WAN,
- GPS

¹³ Interkom – sistem komunikacij znotraj vozila ali objekta

- dlančniki (združeni z sistemom GPS),
- ustrezne programske aplikacije.

SV uporablja program SITAWARE¹⁴. Program zagotavlja informatizacijo sistema vodenja in poveljevanja . Okrajšava izhaja iz besedne zveze »Situation Awareness«. Sestavljena je iz več programskih sklopov. Osnovo tvorijo komercialni programski paketi in za to izdelani ustrezni programski vmesnik. Na tej osnovi so izdelane zaslonske maske, ki pokrivajo delovanje različnih modelov.

Ustrezna uporaba te aplikacije zagotavlja poveljnikom, na vseh stopnjah poveljevanja, natančen pregled nad položajem lastnih sil, nasprotnika, nevtralnih enot in nebojnih enot. Boljše poznavanje razmer na bojišču, omogoča poveljujočim boljše odločitve ter lažje in hitrejše sprejemanje le teh.

SITAWARE omogoča:

- Izdelavo, korigiranje ter dopolnjevanje načrtov, ukazov, prilog ter dodatkov v skladu z STANAG 2014 ter nacionalnimi zahtevami,
- shranjuje podatke v centralno podatkovno bazo (dostopno ostalim uporabnikom),
- prikaz trenutnega stanja na bojišču (lahko prikazan v celoti ali zgolj po posameznih funkcionalnih področjih – operativa, obveščevalni in protiobveščevalni organi, logistika, inženirija...),
- avtomatsko obnavljanje podatkov na ekranu, glede na potrebe uporabnika,
- geografski informacijski sistem omogoča napredno predstavitev zemljišča, prikaz vojaških in civilnih objektov, vidljivosti z opazovalnih točk.

Slika 3: GPS nam pomaga v vseh okoljih

Vir: <http://images.google.si/images?hl=sl&q=gps&btnG=I%C5%A1%C4%8Di+slike;>
(januar 2007)

Ključni pomen pri uporabi tehnologije je, da ima uporabnik pripravljen koncept delovanja ter usposobljene odjemalce za sistem, ki ga uporablja. Zavedati se je potrebno, da so spremembe v sistemu poveljevanja in kontrole z uporabo informacijskega sistema bistveno globlje, kot je

¹⁴ Situation Awareness – zavedati se situacije

videti na prvi pogled (vpetost v sistem vojske, sistem izobraževanja in usposabljanja, dojemanje uporabnikov...)

6.4 OBOROŽITEV

»Valuk« - lahko kolesno oklepno vozilo, je oboroženo z težkim mitraljezom kalibra 12,7 mm ali avtomatskim bombometom kalibra 40 mm. Dodatno ognjeno moč zagotavlja vkrcana pehota, ki deluje po sovražniku s pehotnim orožjem.

Ognjeni moči voda, lahko prištejemo še potencialno moč indirektne četne podpore.

V kolikor seštejemo vso silo, lahko ugotovimo, da poveljnik voda razpolaga z veliko ognjeno močjo. Uspešno upravljanje z le to zahteva dobro poveljevanje in zelo dobro kontrolo, saj lahko v nasprotnem primeru poškodujemo ali uničimo lastna sredstva in sile.

Slika 4: Sistem CROWS¹⁵ – avtomatska kontrola ognja.

Vir: <http://www.amc.army.mil/amc/pa/CROWS-web.jpg> (januar 2007)

6.5 OPREMA

Vojak ima standardno opremo:

- Oprtniki s torbicami
- transportni ali bojni nahrbtnik,
- zaščitna sredstva (zaščita za kolena, čelada, zaščitna očala).

Poveljnik se glede na vrsto naloge odloča za opremo za izvedbo naloge. Oprema je poleg oborožitve tista, ki vojaku omogoča preživeti na bojišču.

Poveljnik mora pri načrtovanju upoštevati tudi faktor obremenitve, saj dodatna oprema povečuje težo. Tu prevladujeta dva elementa: hitrost gibanja in zaščita, ki sta dva izmed pomembnejših elementov za uspešno izvedbo naloge.

¹⁵ Common Remotely Operated Weapon Station (CROWS) – orožni stolp na daljinsko upravljanje

6.6 NALOGA

»Naloga« je bistvo našega delovanja. Poveljniki dobijo svojo nalogo. Lahko je enostavna ali sestavljena. V današnjem diametralno sestavljenem svetu prevladujejo kompleksne, sestavljene naloge.

Vrsta in čas izvedbe naloge opredeljuje vrsto in količino opreme, streliva, vozil in ostalih sredstev, ki jih enota potrebuje za uspešno izvedbo. Vse to mora poveljujoči načrtovati. Z uporabo ustreznih orodij, ki mu jih poveljniška dolžnost nudi, lahko to tudi uspešno izvede.

Med orodja, ki jih ima poveljnik možnost uporabiti lahko štejemo:

- Komunikacijsko – informacijska sredstva,
- poveljnike oddelkov,
- vodnega podčastnika,
- preostalo enoto,
- pomoč s strani nadrejenih.
- MTS

Delegiranje nalog podrejenim in kontrola izvedenih nalog mora biti premišljena, skrbno načrtovana aktivnost. Bolj kot je naloga kompleksna, več je potrebno načrtovanja, organiziranja ter koordiniranja. Več stvari kot jih delegiramo, več jih je potrebno usklajevati ter nadzirati.

7 POSKUS DEFINIRANJA VODNE BOJNE SKUPINE

7.1 IZHODIŠČA ZA FORMIRANJE BOJNE SKUPINE

Temeljno izhodišče za formiranje bojne skupine je prilagajanje oz. organiziranost sil za konkretno nalogo tako, da podpira koncept delovanja v skladu s poslanstvom in poveljnिकovo namero. Posamezne enote za bojno podporo se lahko v celoti ali po delih dodelijo manevrskim enotam ali pa se med njimi vzpostavi razmerje splošne ali neposredne podpore.

7.2 BATALJONSKA BOJNA SKUPINA TER APLIKACIJA KONCEPTA LE TE NA VODNI NIVO

Bataljon je lahko okrepljen z dodatnimi silami za bojevanje, bojno podporo ali zagotovitev delovanja. Običajno bo okrepljen z oklepnim vodom ali četo, s protioklepnim vodom ali četo z vodom ali baterijo zračne obrambe, inženirskim vodom ali s četo in z različnimi sistemi za obveščevalno zagotovitev. Te sile bataljon v svojo organiziranost vključi kot celoto ali pa jih po delih doda lastnim manevrskim enotam.

Pri namenskem organiziranju sil je ključno:

- Organiziranost sil podpira koncept delovanja,
- vzpostavitev jasnih odnosov poveljevanja,
- organiziranost sil omogoča poveljnikom manevrskih enot kontrolo nad vsemi svojimi silami.

Koncept formiranja bojne skupine lahko prenašamo tudi na nižje nivoje. Temu primerno se, nižje kot apliciramo koncept formiranja bojne skupine, zmanjšuje sposobnost samostojnega delovanja, ognjena moč, sposobnost samostojnega manevra, čas delovanja in logistična podpora.

Omejitve so tudi pri okrepitvah z dodatnimi silami za bojevanje. Vod načeloma dobi le najnужnejše dodatne sile. Primarno se organizira v okviru lastnih sil – voda.

7.3 VODNA BOJNA SKUPINA ALI OSLABLJEN / OKREPLJEN VOD

Vodu lahko:

- Dodamo sile,
- odvzamemo sile,
- ga razdelimo na več skupin,
- namensko organiziramo za določeno nalogo.

Enote pridodane vodu prejmemo od nadrejenega. Lahko v okviru delegirane naloge, lahko pa na podlagi svojih zahtev.

Poveljnik voda svojih oddelkov ali posameznikov ne more prerazporejati v druge enote. To bo stori le na podlagi ukaza nadrejenega. Izjemoma, če situacija zahteva tak postopek.

Vod lahko organiziramo na več skupin, tako je lahko skupina par, oddelčna skupina, oddelek ali sekcija (okrepljen oddelek, dva združena oddelka...)

V nekaterih primerih lahko vod organiziramo tudi namensko, za točno določeno nalogo. V tem primeru imamo več možnosti:

- Vodu dodamo sile ter enoto organiziramo nalogi primerno,
- vod razdelimo v dve skupini, kjer eni poveljuje poveljnik voda, drugi pa vodni podčastnik ali poveljnik prvega oddelka.

Pri organizaciji enote moramo upoštevati vsa načela, ki omogočajo dobro in uspešno delovanje enote. Predvsem pa moramo okrepiti oziroma čim manj zmanjšati ognjeno moč ter zagotoviti jasno definirano linijo poveljevanja in kontrole. V vodu bo poveljujoči vedno poveljnik voda (vodni podčastnik samo v odsotnosti poveljnika voda). Elementom v vodu pa lahko poveljujejo VPC, poveljniki oddelkov ter vodje skupin. Izjemoma najboljši vojaki. Linija poveljevanja in kontrole mora biti vedno jasna!

7.3.1 Vodna bojna skupina ali namensko organiziran vod – z dodanimi ali oddeljenimi silami oz. moštvom

Termina »vodna bojna skupina« ni mogoče do sedaj zaslediti v nobeni obstoječi literaturi. Obstajata dve možnosti:

- O tem ni do sedaj nihče razmišljal na tak način,
- tak izraz do sedaj ni bil potreben.

V koncept bataljonske bojne skupine lahko apliciramo načela formiranja enote za določeno nalogo. Vendar bi zaradi količine opreme, oborožitvenih sistemov, moštva, lastne logistike ter zmožnosti za samostojno delovanje, vodu v kateri koli organizacijski obliki, težko rekli »vodna bojna skupina«.

V kolikor pogledamo celotno sliko, lahko z gotovostjo trdimo, da »vodna bojna skupina« v klasičnem pomenu ni nič drugega kot namensko organiziran vod. Za to obstajajo jasno definirani izrazi: vod v napadu, vod v obrambi, vod v patrolji..

Izraz bi bil uporaben bi bil v primeru, ko bi vod organizirali namensko, noben od do sedaj poznanih izrazov, pa ne bi bil ustrezen.

Kljub vsemu, bi lahko »vodno bojno skupino« formirali za naloge v tujini – operacije za podporo miru. Elementi, ki bi jih v tem primeru lahko vodu dodali so: zdravnik, medicinski tehnik, ostrostrelec, skupina za ognjeno podporo ali drugi, ki bi jih zahtevala narava naloge.. Temelj za vzpostavitev je lažje poveljevanje in kontrola, ki izhaja iz načel enostarešinstva in subordinacije.

Vod lahko opravlja specifične naloge, vendar oddelku, ki smo mu dodali nekaj oborožitvenih sistemov ne moremo reči »oddelčna bojna skupina«. Oddelek je lahko samo okrepljen oddelek, patrolja, oddelek v obrambi.

8 PREDLOGI ZA UČINKOVITEJŠE POVELJEVANJE IN KONTROLO

Sposobnost vodenja ljudi ni nekaj s čemer smo rojeni, je nekaj česar se lahko naučimo. Nekateri poveljujoči svoje delo opravljajo na »šolski« način, drugi kombinirajo znanje, izkušnje in talent za vodenje ljudi. Pravilne poti ni. Obstajajo dobri in slabi načini poveljevanja. Osnov poveljevanja se morajo poveljniki (vodov, oddelkov) naučiti v šolah. V svoji karieri pa uporabljati izkušnje iz preteklosti, nasvete izkušenejših kolegov ter s pridom uporabiti lastne izkušnje ter se zgledovati po nadrejenih in biti zgled podrejenim.

Kako izboljšati poveljevanje in kontrolo?

- Dosledno upoštevanje načela enostarešinstva in subordinacije.
- Jasno definiranje linije poveljevanja in kontrole.
- Vedno je potrebno narediti alternativni načrt - v kolikor se linija poveljevanja in kontrole prekine.
- V šolske sisteme uvesti več praktičnega dela. Pridobiti pomoč oddelka za učenje iz izkušenj.
- Uvedba izobraževanja na področju informatike ter osnov telekomunikacij. Stara sredstva (poljski telefon in podobno) nadomestiti s sredstvi kot jih uporabljajo žive enote.
- V enotah posvetiti večjo pozornost uporabi in komuniciranju po sredstvih zvez, s poudarkom na tem, kaj je pomembna informacija za poveljnika in kaj ne.
- Jasna opredelitev koncepta informatizacije sistema poveljevanja in umestitev v sistem poveljevanja in kontrole.
- Novodobna tehnika sama po sebi veliko, vendar neusposobljen uporabnik ne bo uspel uporabiti niti osnov. Potrebno je nameniti več časa za seznanitev s temi sredstvi ter uporabo le teh (s poudarkom na praktičnem delu).
- Pri poveljevanju in kontroli primarno uporabljati klasičen način poveljevanja in kontrole in uporabiti prednosti, ki jih ponuja moderna tehnologija (dlančniki, GPS, radarji...).
- Upoštevanje omejitve, ki jih ima klasično poveljevanje in moderna tehnologija.

9 ZAKLJUČEK

V zaključni nalogi sem se osredotočil na poveljevanje in kontrolo v pehotnem (motoriziranem) vodu. V prvem delu sem opredelil definicije poveljevanja in kontrole, predstavil materialno strukturo voda, formacijo, naloge posameznikov, ki igrajo ključne vloge v sistemu poveljevanja in kontrole. V drugem delu sem predstavil načine poveljevanja v vodu, dejavnike, ki vplivajo na nanj ter poskusil opredeliti »vodno bojno skupino«.

Vod je kompleksna celota, ki ima glede na število in opremljenost moštva dobro ognjeno moč, vendar je hkrati izredno občutljiv. Brez logistične podpore nadrejene enote je izredno ranljiv.

Največji vpliv v vodu ima poveljnik voda. Če uspešno uporablja razpoložljiva sredstva, ki povečujejo njegovo sposobnost poveljevanja in kontrole, je njegov vpliv še toliko večji.

Kontrola je nujni del procesa poveljevanja, vendar v kolikor je kontrole preveč, podrejeni izgubijo iniciativo. Pomembno je, da poveljnik zna voditi enoto z občutkom, da ohranja krhko ravnotežje med obema.

Tehnologija ni tista, ki poveljuje. Tehnologija je orodje v rokah poveljnika. Poveljnik, ki tehnologije ne pozna, postane »orodje v lasti tehnologije«.

Vodna bojna skupina je lahko termin v vojaškem izrazoslovju. V klasičnih vojaških nalogah na nivoju voda, formiranje le te ni racionalno. Formiranje vodne bojne skupine je smiselno v operacijah za podporo miru.

Osnov poveljevanja in kontrole se lahko naučimo v šolah. V nadaljevanju pa je treba znanje dopoljevati z študijem, lastnimi in tujimi izkušnjami ter veliko praktičnega dela.

»VODI S PRIMEROM«

10 LITERATURA IN VIRI

1. Taktični informacijski sistem na Zviti podlasici. Revija Slovenska vojska. letnik XIII./10, 3. Ljubljana, junij 2005
2. Coakley P Tomas.. Command and Control for War and Peace. National Defense University press, Washington D.C., 1991
3. Priručnik za rezervne vojne starešine, komandire vodova i četa u pešadiji. Savezni sekretarijat za narodnu odbranu. Uprava pešadije. Beograd, 1986
4. Vojaška doktrina. PDRIU. Ljubljana, 2006
5. Začasno navodilo »Pehotni (motorizirani) bataljon. PDRIU. Ljubljana, 2006
6. Začasno navodilo »Motoriziran oddelek – vod«. PDRIU. Ljubljana, 2006
7. Dictionary of Military Terms, Washington D.C., 1990
8. npor Borut Vitek. Seminarska naloga. Informacijsko delovanje v motoroizranem bataljonu. Maribor, avgust 2005
9. Sagadin Gorazd. Zaključna naloga. Poveljevanje in kontrola v MOTČ (kot bojna funkcija). Ljubljana, januar 2006

IZJAVA O AVTORSTVU

Podpisani štabni vodnik Praznik Igor, kandidat šole za častnike (XVI. Generacija), izjavljam da sem avtor tega dela. Literatura, ki sem jo pri svojem delu uporabljal je navedena v 10. poglavju tega dela.

Praznik Igor

V Kranju 3. februarja 2007